

31993L0104

L 307/18

IL-ĠURNAL UFFIĊJALI TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ

13.12.1993

ID-DIRETTIVA TAL-KUNSILL 93/104/KE
tat-23 ta' Novembru 1993
dwar xi aspetti ta' l-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol

IL-KUNSILL TA' L-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jstabbilixxi l-Komunità Ewropea, u partikolarment l-Artikolu 118a tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni ⁽¹⁾,

B'kooperazzjoni mal-Parlament Ewropew ⁽²⁾,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kunsill Ekonomiku u Soċjali ⁽³⁾,

Billi l-Artikolu 118a tat-Trattat jipprovdi li l-Kunsill għandu jadotta, permezz ta' direttivi, htigijiet minimi li jinkoraġġixxu it-titjib fl-ambjent tax-xogħol, biex jiġi żgurat livell aħjar ta' protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiem;

Billi, skond dak l-Artikolu, dawn id-direttivi għandhom jevitaw li jimponu irbit amministrattiv, finanzjaru u legali b'mod li jżommu lura l-holqien u l-iżvilupp ta' impriżi żgħar u ta' daqs medju;

Billi d-dispożizzjonijiet tad-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KEE tat-12 ta' Ġunju 1989 dwar l-introduzzjoni tal-miżuri li jinkoraġġixxu t-titjib fis-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema fuq ix-xogħol ⁽⁴⁾ huma applikabbli fl-intier għal oqsma koperti minn din id-direttiva, mingħajr preġudizzju għal dispożizzjonijiet iktar stretti u/jew speċifiċi li hemm f'din;

Billi l-Karta Komunitarja tad-drittijiet Soċjali Fundamentali tal-Haddiema, adottata mill-Kapijiet ta' l-Istat jew tal-Gvern tal-11-il Stat Membru, fil-laqgħa tagħhom tal-Kunsill Ewropew, miżmuma fi Strasburgu fid-9 ta' Diċembru 1989 tiddikjara, partikolarment fil-punt 7, l-ewwel subparagrafu, u fil-punti 8 u 19, fl-ewwel subparagrafu tagħhom, li:

“7. Il-realizzazzjoni tas-suq intern għandha twassal għal titjib fil-kundizzjonijiet tal-ħajja u tax-xogħol tal-haddiema fil-

Komunità Ewropea. Dan il-proċess għandu jirriżulta minn approssimazzjoni fil-progress ta' dawn il-kundizzjonijiet partikolarment għall-i jrrigwarda d-dewmien u l-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol u l-forom ta' impjeg barra minn dawk għal zmien indeterminat, bħal kuntratti b'terminu fiss, xogħol *part-time*, xogħol temporanju u xogħol stagjonali.

8. Kull haddiem fil-Komunità Ewropea għandu jkollu dritt għal perjodu ta' mistrieħ ta' kull ġimgha u għall-*leave* annwali mħallas, li d-dewmien tiegħu ikun armonizzat progressivament permezz ta' Prattiki nazzjonali.

19. Kull haddiem għandu jgawdi minn kundizzjonijiet sodisfaċenti ta' saħħa u sigurtà fl-ambjent tax-xogħol tiegħu. Għandhom jittiehdu miżuri approprijati biex jiġu armonizzati iktar il-kundizzjonijiet f'dan il qasam waqt li jiġi mantnut it-titjib li jkun sar.”;

Billi t-titjib fis-sigurtà, fl-iġjene u fis-saħħa tal-haddiema fuq ix-xogħol huwa objettiv li m' għandux ikun subordinat għal kunsiderazzjonijiet purament ekonomiċi;

Billi din id-Direttiva hija kontribuzzjoni Prattika lejn il-holqien tad-dimensjoni soċjali fis-suq intern;

Billi meta jiġu stabbiliti id-dispożizzjonijiet minimi rigward l-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol, dan x'aktarx itejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-haddiema fil-Komunità;

Billi, biex jiġu żgurati s-saħħa u s-sigurtà fil-Komunità tal-haddiema, huma għandu jkollhom perjodi minimi ta' mistrieħ — ta' kuljum, ta' kull ġimgha u ta' kull sena — u ta' perjodi ta' pawża adegwati; u billi hu ukoll meħtieġ f'dan il-kuntest li jiġi previst ukoll limitu massimu għas-sigħat ta' xogħol kull ġimgha;

Billi il-principji ta' l-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol għandhom ikunu kkunsidrati għal dak li għandu x'jaqsam ma' l-organizzazzjoni tas-sigħat tax-xogħol, inklużi dawk relatati max-xogħol ta' bil-lejl;

Billi, għal dak li għandu x'jaqsam mal-perjodu ta' serħan ta' kull ġimgha, jaqbel li jittiehed kont tad-diversità kulturali, etnika, religjuża u ta' tip ieħor fl-Istati Membri; billi, finalment, id-deċiżjoni

⁽¹⁾ ĠU C 254, tad-9.10.1990, p. 4.

⁽²⁾ ĠU C 72, tat-18.3.1991, p. 95; u d-Deċiżjoni tas-27 ta' Ottubru 1993 (għadha mhux ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

⁽³⁾ ĠU C 60, tat-8.3.1991, p. 26.

⁽⁴⁾ ĠU L 183, tad-29.6.1989, p. 1.

jekk il-Hadd għandux ikun inkluż fil-perjodu tas-serħan ta' kull ġimgħa għandha tittiehed minn kull Stat Membru, u jekk tittiehed, sa liema limitu;

Billi r-riċerka uriet li l-organizmu tal-bniedem huwa aktar sensitiv bil-lejl għad-disturbi ambjentali u ukoll li ċerti forom ta' organizzazzjoni tax-xogħol li huma ta' hsara, u illi perijodi twal ta' xogħol bil-lejl jistgħu jagħmlu hsara lis-saħħa tal-haddiem u dan jipperikola s-sigurtà fuq ix-xogħol;

Billi hemm il-bżonn li jiġi limitat id-dewmien tal-perjodu tax-xogħol bil-lejl, inkluż *l-overtime*, u li jiġi provdut illi min iħaddem regolarment haddiema bil-lejl iwassal din l-informazzjoni lill-awtoritajiet kompetenti li jitolbu dan;

Billi huwa importanti li haddiema ta' bil-lejl ikunu intitolati għal eżami tas-saħħa bla hlas qabel ma jkunu impjegati u wara, f'intervalli regolari u li meta jkun possibbli, ikunu trasferiti għal xogħol tul il-ġurnata li jkun jgħodd għalihom jekk ikunu jbatu minn problemi tas-saħħa;

Billi s-sitwazzjoni tal-haddiema ta' bil-lejl u dawk tax-shift tirrekjedi li l-livell tal-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa jkun adattat għan-natura tax-xogħol tagħhom u li l-organizzazzjoni u il-funzjoni tas-servizzi u r-riżorsi ta' protezzjoni u prevenzjoni ikunu effiċjenti;

Billi kundizzjonijiet speċifiċi tax-xogħol jistgħu ikollhom effett detrimentali fuq is-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema, billi l-organizzazzjoni tax-xogħol fuq ċertu ritmu għandha tikkonsidra il-prinċipju ġenerali ta' addattament tax-xogħol għal haddiem;

Billi, jista' jkun neċessarju li jiġu adottati miżuri separati għall-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol f'ċerti setturi jew attivitajiet li huma esklużi mill-iskop ta' din id-Direttiva minhabba n-natura speċifika tax-xogħol ikkonċernat;

Billi, minhabba li hemm ċans li titqajjem il-kwistjoni dwar l-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol f'intrapriża, u jidher meħtieġi tkun ipprovduta l-flessibilità fl-applikazzjoni ta' ċerti dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, waqt li tiġi żgurata l-konformità mal-prinċipji tal-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema;

Billi jeħtieġ li jiġi pprovdut li ċerti dispożizzjonijiet ikunu suġġetti għal derogi li jsiru, skond il-każ, mill-Istati Membri jew l-imsieħba soċjali; billi, fil-każ ta' deroga, il-haddiema ikkonċernati jingħataw perjodi ta' mistrieħ kumpensatorji,

ADOTTA DIN ID-DIRETTIVA:

IT-TAQSIMA I

QASAM TA' APPLIKAZZJONI U DEFINIZZJONIJIET

L-Artikolu 1

Skop u qasam ta' applikazzjoni

1. Din id-Direttiva tiffissa rekwiżiti minimi għas-sigurtà u s-saħħa fl-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol.

2. Din id-Direttiva tapplika għal:

- (a) perjodi minimi ta' serħan ta' kuljum, serħan ta' kull ġimgħa u *leave* annwali, għal pawża u hin massimu ta' xogħol f'ġimgħa; u
- (b) ċerti aspetti ta' xogħol ta' bil-lejl, xogħol tax-shift u ritmi tax-xogħol.

3. Din id-Direttiva għandha tapplika għas-setturi kollha ta' attività, kemm pubblika kif ukoll privata, fil-limitu tat-tifsira ta' l-Artikolu 2 tad-Direttiva 89/391/KEE, mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 17 ta' din id-Direttiva, bl-eċċezzjoni tat-trasport bl-ajru, bil-ferrovija, fit-triq, bil-baħar, bil-kanali interni u fil-lagi, sajd fil-baħar, xogħol iehor fuq il-baħar u l-attivitajiet ta' tobba waqt li qed jitharrġu;

4. Id-dispożizzjonijiet tad-Direttiva 89/391/KEE għandhom ikunu applikabbli fl-intier tagħhom għall-oqsma imsemmija fil-paragrafu 2, mingħajr preġudizzju għal dispożizzjonijiet iktar stretti u/jew speċifiċi li jinsabu f'din id-Direttiva.

L-Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- 1. *hin tax-xogħol* tfisser kull perjodu li l-haddiem ikun qed jahdem, għad-dispożizzjoni ta' min iħaddem, qed iwettaq l-attivitajiet tiegħu u d-dmirijiet li jti, skond il-liġijiet u/jew il-prattiki nazzjonali;
- 2. *perjodu ta' serħan* tfisser kull hin li matulu ma jsirx xogħol;
- 3. *hin ta' bil-lejl* għandha tfisser kull perjodu ta' mhux inqas minn seba' sigħat, kif definit mil-liġi nazzjonali, u li għandu jinkludi f'kull każ il-perjodu bejn nofs il-lejl u il-5 ta' filgħodu;
- 4. *haddiem ta' bil-lejl* għandha tfisser:
 - (a) min-naha wahda, kull haddiem, li, tul il-hin ta' bil-lejl, jahdem għallinqas tliet sigħat tal-ġurnata tax-xogħol tiegħu bhala hidma normali; u

- (b) min-naħa l-oħra, kull haddiem li hemm ċans li jaħdem tul il-lejl biex jaħdem ċertu proporzjon tal-hin tax-xogħol annwali, kif definit fuq l-għażla ta' l-Istat Membru ikkonċernat:
- (i) bil-leġislazzjoni nazzjonali, wara konsultazzjoni maż-żewġ oqsma ta' l-industrija; jew
 - (ii) bi ftehim kollettiv jew ftehim konkluż bejn żewġ oqsma ta' l-industrija f'livell nazzjonali jew reġjonali;
5. *xogħol ta' shift* għandha tfisser kwalunkwe metodu ta' organizzazzjoni tax-xogħol fix-*shift* fejn haddiema jiehdu xogħol xulxin fl-istess stazzjon ta' xogħol skond ċertu ritmu, inkluż ritmu ta' rotazzjoni, u li jista' jkun kontinwu jew mhux kontinwu, filwaqt li tinkludi il-htieġa li l-haddiema jaħdmu f'hinijiet differenti fuq perjodu mogħti ta' granet jew ġimghat;
6. *haddiem tax-shift* għandha tfisser kull haddiem li l-iskeda tax-xogħol tkun parti tax-xogħol ta' *shift*.

IT-TAQSIMA II

PERJODU TA' SERHAN MINIMU — ASPETTI OĦRA TA' L-ORGANIZZAZZJONI TAL-HIN TAX-XOGĦOL

L-Artikolu 3

Serhan tal-ġurnata

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li kull haddiem ikun intitolat għal perjodu minimu ta' serhan fil-ġurnata ta' 11-il siegħa konsekuttiva kull 24 siegħa.

L-Artikolu 4

Pawżi

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li, meta il-ġurnata tax-xogħol hija itwal minn sitt sigħat, kull haddiem huwa intitolat għal pawża ta' serhan, li d-dettalji tagħha, li jinkludu dewmien u termini għal liema hija mogħtija, għandhom ikunu stipulati fi ftehim kollettiv jew ftehim bejn iż-żewġ oqsma ta' l-industrija jew inkella mil-liġijiet nazzjonali.

L-Artikolu 5

Perjodu ta' serhan tal-ġimgha

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jassiguraw illi, għal kull perjodu ta' sebat ijiem, kull haddiem huwa intitolat għal perjodu minimu ta' serhan mhux interrott ta' 24

siegħa minbarra l-11-il siegħa ta' serhan kuljum li għalihom jirreferi l-Artikolu 3.

Il-perjodu minimu ta' serhan imsemmi fl-ewwel sottoparagrafu għandu inprincipju jinkludi l-Hadd.

Jekk kundizzjonijiet oġġettivi, tekniċi jew ta' l-organizzazzjoni tax-xogħol jiġġustifikawh, perjodu minimu ta' serhan ta' 24 siegħa jista' jkun applikat.

L-Artikolu 6

Hin massimu ta' xogħol fil-ġimgha

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li, b'konformità mal-htieġa li tiġi protetta s-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema:

1. il-perjodu ta' hin ta' xogħol huwa limitat permezz ta' liġijiet, regolamenti jew dispożizzjonijiet amministrattivi jew permezz ta' ftehim kollettiv jew bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija;
2. il-medja ta' hin maħdum għal kull perjodu ta' sebat ijiem, inkluża s-saħħa, ma taqbiżx it-48 siegħa.

L-Artikolu 7

Leave annwali

1. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li kull haddiem ikun intitolat għal-*leave* annwali mħallas għall-anqas għal erba' ġimghat bi qbil mal-kundizzjonijiet tal-intitolament għal, u l-ghotja ta', dan il-*leave* stipulat mil-leġislazzjoni nazzjonali u/jew prattika.

2. Il-perjodu minimu tal-*leave* annwali mħallas ma' jistax ikun mibdul b'benefiċċju *in lieu*, sakemm ir-relazzjoni tax-xogħol ma tkunx terminata.

IT-TAQSIMA III

XOGĦOL TA' BIL-LEJL — XOGĦOL TA'SHIFT — MUDELLI TAX-XOGĦOL

L-Artikolu 8

Dewmien ta' xogħol ta' bil-lejl

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji sabiex jiżguraw illi:

1. is-sigħat normali tax-xogħol għall-haddiema ta' bil-lejl ma jaqbiżx il-medja ta' tmien sigħat f'kull perjodu ta' 24 siegħa;

2. haddiema ta' bil-lejl li xogħolhom jinvolve periklu speċjali jew strapazz kbir fiżiku jew mentali ma jahdmux aktar minn tmien sigħat f'kwalunkwe perjodu ta' 24 siegħa li fih jahdmu xogħol ta' bil-lejl.

Għall-ghanijiet imsemmija aktar qabel, ix-xogħol li jinvolve periklu speċjali jew strapazz kbir fiżiku jew mentali għandu jkun definit mil-legislazzjoni nazzjonali u/jew prattika jew bi ftehim kollettiv jew bi ftehim bejn iż-żewġ partijiet ta' l-industrija, tenut kont ta' l-effetti speċifiċi u l-periklu tax-xogħol ta' bil-lejl.

L-Artikolu 9

Stima tas-saħħa u trasferiment ta' haddiema ta' bil-lejl għal xogħol tal-ġurnata

1. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji sabiex jiżguraw illi:

- (a) il-haddiema ta' bil-lejl huma intitolati għal stima tas-saħħa bla hlas qabel ma jigu impjegati u wara f'intervalli regolari;
- (b) haddiema ta' bil-lejl li jkunu qed isoffru minn problemi tas-saħħa li jkunu relatati max-xogħol li qed jahdmu bil-lejl ikunu trasferiti meta jkun possibbli għal xogħol matul il-ġurnata li jkun tajjeb għalihom.

2. L-istima tas-saħħa bla hlas li għaliha jirreferi il-paragrafu 1 (a) għandha tikkonforma mal-kunfidenzjalità medika.

3. L-istima tas-saħħa bla hlas li għaliha jirreferi il-paragrafu 1 (a) tista' tiġi magħmula fi hdan is-sistema nazzjonali tas-saħħa.

L-Artikolu 10

Garanziji għall-haddiema ta' bil-lejl

L-Istati Membri jistu jissogġettaw ix-xogħol ta' ċerti kategoriji tal-haddiema ta' bil-lejl għal ċerti garanziji, taht kundizzjonijiet imniżżla mil-legislazzjoni nazzjonali u/jew prattika, fil-każ ta' haddiema li jistgħu jidhlu friskji għas-sigurtà u s-saħħa relatati mal-hidma ta' bil-lejl.

L-Artikolu 11

Notifikazzjoni ta' użu regolari ta' haddiema ta' bil-lejl

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li min ihaddem u li jagħmel użu regolari minn haddiema ta' bil-lejl iġib din l-informazzjoni għall-attentzjoni ta' l-awtoritajiet kompetenti, jekk dawn jitolbu hekk.

L-Artikolu 12

Protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji sabiex jiżguraw illi:

- 1. haddiema ta' bil-lejl u haddiema tax-shift ikollhom il-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa xierqa għan-natura tax-xogħol tagħhom;
- 2. servizzi u faċilitajiet xierqa għall-protezzjoni u l-prevenzjoni għal dak li għandu x'jaqsam mas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema ta' bil-lejl u haddiema tax-shift huma ekwivalenti għal dawk applikabbli għall-haddiema l-oħra u huma disponibbli l-hin kollu.

L-Artikolu 13

Il-mudell tax-xogħol

L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jiżguraw li min ihaddem u li għandu l-intenzjoni jorganizza xogħol skond ċertu mudell jiehu inkonsiderazzjoni l-prinċipji ġenerali li x-xogħol ikun adattat għall-haddiem, bil-hsieb li, b'mod partikolari, itaffu x-xogħol monotonu u xogħol b'rata ta' xogħol pre-determinata, skond it-tip ta' attività, u l-htigijiet tas-sigurtà u s-saħħa, speċjalment rigward kull pawża waqt il-hin tax-xogħol.

IT-TAQSIMA IV

PROVIŻJONIJET MIXXELLANJI

L-Artikolu 14

Dispożizzjonijiet tal-Komunità aktar speċifiċi

Id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva jistgħu ma japplikawx fejn strumenti oħra tal-Komunità fihom aktar htigijiet speċifiċi li jikkonċernaw ċerti okkupazzjonijiet u attivitajiet ta' xogħol.

L-Artikolu 15

Dispożizzjonijiet aktar favorevoli

Din id-Direttiva ma għandhiex taffettwa id-dritt ta' l-Istati Membri li japplikaw jew jintroduċu liġijiet, regolamenti jew dispożizzjonijiet amministrattivi aktar favorevoli għall-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema jew li jiffaċilitaw jew li jippermettu l-applikazzjoni ta' ftehim kollettiv jew ta' ftehim konkluż bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija li huma aktar favorevoli għall-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema.

L-Artikolu 16

Perjodi ta' Referenza

L-Istati Membri jistgħu jistipulaw:

1. għall-applikazzjoni ta' l-Artikolu 5 (perjodu ta' mistrieħ fil-gimgha), perjodu ta' referenza ta' mhux aktar minn 14-il gurnata;
2. għall-applikazzjoni ta' l-Artikolu 6 (hin massimu ta' xogħol fil-gimgha), perjodu ta' referenza ta' mhux aktar minn erba' xhur.

Il-perjodi ta' *leave* annwali mhallas, mogħti bi qbil ma' l-Artikolu 7, u l-perjodi tal-*leave* tal-mard ma għandhomx ikunu inklużi jew għandhom ikunu newtrali fil-kalkulazzjoni tal-medja;

3. għall-applikazzjoni ta' l-Artikolu 8 (dewmien ta' xogħol ta' bil-lejl), perjodu ta' referenza definit wara konsultazzjoni maż-żewġ naħat ta' l-indusrija jew bi ftehim kollettiv jew ftehim konkluż bejn iż-żewġ naħat ta' l-indusrija fil-livell nazzjonali jew reġjonali.

Jekk il-perjodu minimu ta' 24 siegħa ta' serħan meħtieġ mill-Artikolu 5 jaqa' taħt dak il-perjodu ta' referenza, m'għandux jingħadd fil-kalkulazzjoni tal-medja.

L-Artikolu 17

Derogi

1. Tenut kont xieraq tal-prinċipji ġenerali tal-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħħa tal-haddiema, l-Istati Membri jistgħu jidderogaw mill-Artikoli 3, 4, 5, 6, 8 jew 16 meta, minhabba l-karatteristiċi speċifiċi ta' l-attività kkonċernata, d-dewmien tal-hin tax-xogħol ma jkunx imkejjel u/jew pre-determinat jew jista' jkun determinat mill-haddiema infushom, u b'mod partikolari fil-każ ta':

- (a) eżekuttivi manġerjali jew persuni ohra bis-setgħa li jiehdu deċiżjonijiet awtonomi;
- (b) haddiema tal-familja; jew
- (c) haddiema li jiffunzjonaw f'cerimonji reliġjużi fil-knejjes u f'komunitajiet reliġjużi.

2. Jistgħu ikunu adottati derogi permezz ta' liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi jew permezz ta' ftehim kollettiv jew bi ftehim bejn iż-żewġ naħat ta' l-indusrija sakemm il-haddiema kkonċernati jingħataw perjodi xierqa ta' mistrieħ b'kumpens jew li, f'każijiet ta' eċċezzjoni fejn mhux possibbli, għal raġunijiet oġġettivi, jagħtu perjodi ekwivalenti ta' serħan b'kumpens, u li l-haddiema kkonċernati huma mogħtija protezzjoni xierqa:

2.1. mill-Artikoli 3, 4, 5, 8 u 16:

- (a) f'każ ta' attivitajiet fejn il-post tax-xogħol tal-haddiem u l-post tiegħu tar-residenza huma l'boħhod minn xulxin u fejn il-postijiet tax-xogħol ta' haddiem huma l'boħhod minn xulxin;

- (b) f'każ ta' l-attivitajiet ta' sigurtà u sorveljanza li jeħtieġu presenja permanenti bil-ghan li jiġu protetti l-propjetà jew il-persuni, b'mod partikolari l-gwardji tas-sigurtà u gwardjani u ditti tas-sigurtà;

- (c) f'każ ta' attivitajiet li jinvolvu il-bżonn tal-kontinwità tas-servizz jew tal-produzzjoni, partikolarment:

- (i) servizzi relatati ma' l-ilqugh, it-trattament u/jew il-kura provduti mill-isptarijiet u stabbilimenti simili, istituzzjonijiet residenzjali u habsijiet;
- (ii) haddiema tal-portijiet jew tal-ajruporti;
- (iii) l-istampa, ir-radju, it-televiżjoni, il-produzzjoni ċinematografika, is-servizzi postali u tat-telekommunikazzjoni, l-ambulanzi, is-servizzi tal-protezzjoni kontra n-nar u tal-protezzjoni civili;
- (iv) gass, produzzjoni ta' l-ilma u tad-dawl, trasmissjoni u distribuzzjoni, ġbir ta' skart domestiku u impjanti ta' incinerazzjoni;

- (v) indusriji li fihom ix-xogħol ma jistax jitwaqqaf għal raġunijiet tekniċi;

- (vi) attivitajiet ta' riċerka u żvilupp;

- (vii) l-agrikultura;

- (d) fejn hemm żjieda fdaqqa prevista ta' attività, partikolarment fi:

- (i) l-agrikultura;
- (ii) it-turiżmu;
- (iii) is-servizzi postali;

2.2. mill-Artikoli 3, 4, 5, 8 u 16:

- (a) fiċ-ċirkostanzi deskritti fl-Artikolu 5 (4) tad-Direttiva 89/391/KEE;
- (b) fil-każ ta' incidenti jew riskju imminenti ta' incidenti;

2.3. mill-Artikoli 3 u 5:

- (a) f'każ ta' attivitajiet ta' xogħol bix-shift, kull darba li l-haddiem jibdel ix-shift u ma jkunx jista' jiehu l-perjodu tal-mistrieħ tal-gurnata u/jew tal-gimgha ta' bejn it-tmiem tax-shift u l-bidu ta' l-iehor;
- (b) f'każ ta' attivitajiet li jinvolvu perjodi ta' xogħol imqassma tul il-gurnata, partikolarment dawk tal-haddiema ta' l-indafa.

3. Jistgħu isiru derogi mill-Artikoli 3, 4, 5, 8 u 16 permezz ta' ftehim kollettiv jew ftehim milhuq bejn iż-żewġ naħat ta' l-indusrija fil-livell nazzjonali jew reġjonali jew, b'konformità

mar-regoli stipulati minnhom, permezz ta' ftehim kollettiv jew ftehim milhuq bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija fil-livell aktar baxx.

Fl-Istati Membri fejn ma hemmx sistema statutorja li tiżgura il-ftehim kollettiv jew il-ftehim milhuq bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija fil-livell nazzjonali jew reġjonali, fuq il-kwistjonijiet li jaqgħu taħt din id-Direttiva, jew f'dawk l-Istati Membri fejn hemm qafas ta' leġislazzjoni speċifiku għal dan l-ghan u fil-limiti tagħha, jistgħu, bi qbil mal-leġislazzjoni u/jew il-prattika nazzjonali, iħallu derogi mill-Artikoli 3, 4, 5, 8 u 16 permezz ta' ftehim kollettiv jew ftehim milhuq bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija fil-livell xieraq kollettiv.

Id-derogi pprovduti fl-ewwel u t-tieni sottoparagrafu għandhom ikunu permessi bil-kundizzjoni li perjodi ta' serħan b'kumpens ekwivalenti jingħataw lill-haddiema kkonċernati jew, f'każi ta' eċċezzjoni fejn mhux possibbli għal raġunijiet oġġettivi li jiggarrantixxu dawn il-perjodi, il-haddiema kkonċernati jingħataw protezzjoni xierqa.

L-Istati Membri jistgħu jistipulaw regoli:

- għall-applikazzjoni ta' dan il-paragrafu miż-żewġ naħat ta' l-industrija, u
- għall-estensjoni tad-dispożizzjonijiet tal-ftehim kollettiv jew tal-ftehim milhuq b'konformità ma' dan il-paragrafu lill-haddiema oħra bi qbil mal-leġislazzjoni u/jew Prattika nazzjonali.

4. L-għażla tad-deroga mill-punt 2 ta' l-Artikolu 16, provdut fil-paragrafu 2, il-punti 2.1. u 2.2. u fil-paragrafu 3 ta' l-istess Artikolu, ma tistax tirriżulta fi twaqqif ta' perjodu ta' referenza li jaqbeż is-sitt xhur.

Madankollu, l-Istati Membri għandhom l-għażla, sakemm hija konformi mal-prinċipji ġenerali rigward il-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħha tal-haddiema, li jhallu, għal raġunijiet oġġettivi jew tekniċi jew għal raġunijiet li għandhom x'jaqsmu ma' l-organizzazzjoni tax-xogħol, sabiex bi ftehim kollettiv jew bi ftehim milhuq bejn iż-żewġ naħat ta' l-industrija jagħmlu perjodi ta' referenza li ma' jaqbzux it-12-il xahar.

Qabel jiskadi l-perjodu ta' seba' snin mid-data riferita fl-Artikolu 18(1)(a), il-Kunsill għandu, fuq bażi tal-proposta tal-Kummissjoni akkumpanjata minn rapport ta' stima, jerga' jeżamina d-dispożizzjonijiet ta' dan il-paragrafu u jiddeċiedi x'azzjonijiet għandu jiehu.

L-Artikolu 18

Dispożizzjonijiet finali

1. (a) L-Istati Membri għandhom jadottaw il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa biex iħarsu din id-Direttiva sat-23 ta' Novembru 1996, jew għandhom jiżguraw li sa din id-data

iż-żewġ naħat ta' l-industrija jwaqqfu l-miżuri meħtieġa bi ftehim, filwaqt li l-Istati Membri jkollhom l-obbligu li jieħdu kull pass neċessarju li jgħin biex jiggarrantixxu f'kull hin li d-dispożizzjonijiet preskritti b'din id-Direttiva huma mharsa.

- (b) (i) Madankollu, Stat Membru għandu jkollu l-għażla li ma japplikax l-Artikolu 6, waqt li jirrispetta il-prinċipji ġenerali tal-protezzjoni tas-sigurtà u s-saħha tal-haddiema, sakemm jiehu l-miżuri meħtieġa biex jiżgura li:

- l-ebda persuna li thaddem ma teħtieġx li haddiem jahdem aktar minn 48 siegħa fuq perjodu ta' sebat ijiem, maħdum bħala medja għal perjodu ta' referenza imsemmi fil-punt 2 ta' l-Artikolu 16, jekk ma jkunx qabel kiseb il-kunsens tal-haddiem li jagħmel dan ix-xogħol,

- l-ebda haddiem ma hu suġġett għal kull detriment minn min iħaddmu għar-raġuni li ma jridx jagħti l-kunsens tiegħu biex jagħmel dan ix-xogħol,

- min iħaddem iżomm reġistru kurrenti tal-haddiema kollha li jagħmlu dan ix-xogħol,

- ir-reġistru jkun disponibbli lill-awtoritajiet kompetenti, li jistgħu, għal raġunijiet konnessi mas-sigurtà u/jew is-saħha tal-haddiema, jipprojbixxu jew jillimitaw il-possibbiltà li jinqabżu s-siġhat massimi tax-xogħol fil-ġimgħa,

- min iħaddem jipprovi lill-awtoritajiet kompetenti fuq talba tagħhom b'informazzjoni dwar każijiet fejn ingħata l-kunsens mill-haddiema biex jagħmlu xogħol li jaqbeż it-48 siegħa fuq perjodu ta' sebat ijiem, maħduma bħala medja għal perjodu msemmi fil-punt 2 ta' l-Artikolu 16.

Qabel jiskadi l-perjodu ta' seba' snin mid-data msemmija f' (a), il-Kunsill għandu, fuq il-bażi tal-proposta tal-Kummissjoni akkumpanjata minn rapport ta' stima, jerga' jeżamina d-dispożizzjonijiet ta' dan il-punt (i) u jiddeċiedi x'azzjonijiet għandu jiehu.

- (ii) Bl-istess mod, l-Istati Membri għandu jkollhom l-għażla, rigward l-applikazzjoni ta' l-Artikolu 7, li jużaw perjodu transitorju ta' mhux aktar minn tliet snin mid-data msemmija f' (a) sakemm matul dak il-perjodu transitorju:

- kull haddiem jircievi tliet ġimgħat *leave* annwali mħallas bi qbil mal-kundizzjonijiet għall-

intitolament ta', u l-ghotja ta', dan il-*leave* kif stipulati mil-legislazzjoni u/jew prattika nazzjonali, u

- il-perjodu ta' tliet gimghat tal-*leave* annwali mħallas ma jistax jinbidel b'benefiċċju *in lieu*, minbarra fejn ir-relazzjoni tax-xogħol tkun intemmet.

(ċ) L-Istati Membri għandhom jgħarrfu lill-Kummissjoni bihom minnufih.

2. Meta Stat Membru jadotta dawn il-miżuri msemmija fil-paragrafu 1, dawn għandu jkollhom referenza għal din id-Direttiva jew għandhom ikunu akkumpanjati minn din ir-referenza fil-waqt tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. Il-metodi dwar kif issir din ir-referenza għandhom jiġu stipulati mill-Istati Membri.

3. Bla hsara għad-drittijiet tal-Istati Membri li jiżviluppaw, minhabba bidla fiċ-ċirkostanzi, dispożizzjonijiet legiſlattivi, regolatorji jew kuntrattwali fil-qasam tal-hin tax-xogħol, sakemm il-htigijiet minimi li għalihom tipprowdi din id-Direttiva huma mħarsa, l-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva ma' għandhiex tikkostitwixxi raġunijiet validi biex jitnaqqas il-livell ġenerali tal-protezzjoni mogħtija lil haddiema.

4. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li huma diġà adottaw jew ser jadottaw fil-qasam li jaqa' taħt din id-Direttiva.

5. L-Istati Membri għandhom jirrapportaw lill-Kummissjoni kull hames snin dwar l-implimentazzjoni prattika tad-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, filwaqt li jagħtu l-opinjoni taż-żewġ naħat ta' l-industrija.

Il-Kummissjoni għandha tinforma biha lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali u lill-Kumitat Konsultattiv dwar il-Protezzjoni tas-Sigurtà, l-Iġjene u s-Saħħa fuq ix-Xogħol.

6. Kull hames snin il-Kummissjoni għandha tibgħat lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali rapport dwar l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva tenut kont tal-paragrafi 1, 2, 3, 4 u 5.

L-Artikolu 19

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmula fi Brussel, fit-23 ta' Novembru 1993.

Għall-Kunsill

Il-President

M. SMET